

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Verbetering. — De zin op blz. 146, 42en regel van boven, gelieve men te lezen als volgt: »Mijzelve is het gebeurd, dat ik op een dergelijke plaats jonge ex. van de giftzwam verzamelde met jonge Akker-champignons. *Psalliota campestris*, de Weide-champignon, blijft altijd« enz.
CATH. COOL.

De Hout en de Natuur. — Het spijt mij de heer Sipkes onder 't oog te moeten brengen, dat hij mijn bemerkingen niet goed begrepen heeft. Ik heb volstrekt niet verklaard, dat er geen *Symphoricarpus racemosus* in den Hout zijn. Want dat zou te dwaas zijn, omdat ik ze zelf heb laten planten, zelfs ook de andere soort: *Symphoricarpus vulgaris* (*Symphoria glomerata*). Ik heb mijn verwondering te kennen gegeven, dat de heer Sipkes zich er aan ergerde, dat hij ze in den Hout vond. Dat de heer Sipkes Kornoelje, Meidoorn, Liguster, Meidoorn, Aronia, Amelanchier enz. miste, blijkt dat hij al zeer slecht gezien heeft, mogelijk hebben de Witte Sneeuwbesen zijn oogen verblind. Wat nu zijn opinie over Natuurpark betreft, laat ik gaarne deze voor de zijne. Wij tuin- en parkarchitecten zien er niets onnatuurlijks in, om in een natuurpark vreemde boomen en struiken te gebruiken. Wat de natuurlijke flora van den Hout betreft, vraag ik den heer Sipkes, als een terrein eenige jaren braak gelegen heeft, daarna omgespit is geworden en kunstmatig beplant, of er dan veel van de natuurlijke boschflora zou overgebleven zijn. Het Zuidoostelijk gedeelte is tot 1752 weiland geweest, nadat het in 1572 gesloopt was. De heer Sipkes praat hier wel een beetje den ouden heer Van Eden na. Denkt de heer Sipkes soms dat *Hagenau* en 't *Leuvenumsche bosch* natuurparken zijn, in zijn geest? Het zijn kunstmatig aangelegde bosschen aangeplant voor houtlevering. Daarom vindt men er in hoofdzaak rentegevende boomen. De rest is er door verwaarloozing gekomen. Er was daar geen reden er ander hout te planten. De Haarlemmerhout is van de eerste oogenblikken af een wandelpark geweest en een man als Zocher Sr. zal mij dunkt toch ook wel geweten hebben wat hij deed, toen hij in 1827 den Hout reorganiseerde tot een natuurpark en daarbij uitheemsche boomen gebruikte. Had de heer Sipkes willen hebben, dat ik de mooie platanen, bruine berken, e. t. q. zou doen verdwijnen, omdat het uitheemsche boomen zijn. Als de gemeente Haarlem tot de annexatie der duinen zou komen, zal er nog wel een tijdje over heengaan, eer zij daar bosschen zal aanleggen en zullen onze tijdgenooten nog wel een tijdje moeten wachten, eer zij in de schaduw van een *natuurbosch* in den geest van de heer Sipkes zullen wandelen, want dat zal weder een aangeplant bosch moeten zijn, en in een bosch gaat de duinflora verloren. Van zelf zal er in 't duin geen bosch komen.
LEON. A. SPRINGER.

Zoo, nu is het welletjes. Du choc des opinions jaillit la vérité. De waarheid is, dat ik in mijn tuin ook veel te veel van die sneeuwbesen heb. Maar ze zijn excellent, om er de kachel mee aan te maken. De hooge bosschen in ons land zijn stellig allemaal aangelegd en wie 't anders meent heeft het mis. Ook Lauterborn, die nog pas beweerd heeft, dat er in Nederland oorspronkelijk bosch bestaat bij Arnhem en Haarlem. Ongerepte natuur is in ons land haast niet te vinden; eigenlijk alleen maar langs de stranden en de oevers der groote stroomen en dan nog lang niet overal. Maar gelukkig zijn er toch enkele plekken met echt spontanen plantengroei, hier en daar in onze natuurmonumenten, hier en daar in onze duinen, heiden en venen en wij willen hopen, dat alle goede natuurvrienden steeds zullen willen helpen, om de veiligheid van die plekken te bevorderen. Springer's werk in den Hout waardeer ik ten zeerste en ik zal het oogenblik zegenen, wanneer ook het Bloemendaalsche Bosch in dien geest wordt behandeld. Maar in Leuvenum en Hagenau wordt toch een andere taktiek gevolgd, al zijn die bosschen oorspronkelijk ook in hoofdzaak aanplantingen voor houtleverantie en jacht. Er wordt ook gekapt en aangeplant, maar men streeft er, evenals in sommige Staatsbosschen, naar een omloop van 120 tot 140 jaar en in zoo'n tijdperk kan er zich een aardige oorspronkelijke flora en rijke dierenwereld ontwikkelen. Ook is er veel hei met vliegmast en die kan mettertijd al zeer veel op een natuurbosch gaan gelijken. Meer kunnen we al haast niet eischen. De bosschen van het Naardermeer en van het Korenburger veen zijn geheel spontaan met uitzondering van het halve berkenboschje in 't Naardermeer tegenover het visschershuis en het griendje bij den Korenberg.
JAC. P. THIJSSÉ.

De Hazelworm ook in Drente. — In een artikel over »De reptiliën van Nederland« van den heer C. Willemsse, voorkomende in *Jrg. XXI*, vind ik in de *Addenda* pag. 189, dat het niet met zekerheid bekend is, of de Hazelworm ook in Drente voorkomt. Met de Pinksterdagen te Peize zijnde, gelukte het me, om er een te vangen.
Groningen.

H. J. VENEMA.